

VD-kommentar per 2022-08-31

Avser (bolag): Västerbottens museum AB

Måluppfyllelse mot uppdrag i ägardirektiv och bolagsordning under perioden

(Beskriv hur bolaget arbetat mot uppdrag i ägardirektiv och bolagsordning under perioden.

Redovisa mål i bolagets verksamhetsplan som relaterar till uppdrag i ägardirektiv – ange både verksamhetsmål och finansiella mål. Ange även i vilken utsträckning som målet uppfyllts, samt kommentera eventuella avvikelser.)

Uppdrag i ägardirektiv/bolagsordning	Mål i verksamhetsplan samt indikatorer/resultatmått	Målnivå 2022	Bedömning/prognos om måluppfyllelse: <i>Kommer uppfyllas helt, Kommer uppfyllas delvis, Kommer inte uppfyllas</i>	Kommentar/avvikelser
Ändamålet med bolagets verksamhet är att vara länsmuseum i Västerbotten samt bidra till samhället och dess utveckling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablera kontakter med länets kommuner 2. Utveckling via kontakter med utbildning och näringsliv 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Tillsammans med Västerbottensteatern och Norrlandsoperan har museet under våren avslutat Årets kulturkommun Skellefteå och nyligen invigdes Årets berättarkommun Dorotea tillsammans med nordiskt berättarcentrum. Därutöver har museet inom sina olika kompetensområden 	

			<p>återigen kunnat resa i länet.</p> <p>2. Efter pandemin har återigen samverkan med länets skolor satt i gång samt samverkan med kreativa och kulturella näringar tagit ny fart med etablering av slöjdateljéer på Gammlia</p>	
<p>Västerbottens museum ska verka för att en bred allmänhet kan ta del av regionens kulturarv i syfte att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ökad närvaro i sociala medier 2. Varierat utbud i utställningar och program för att nå en bred målgrupp 3. Nya publika arkiv 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Under pandemin ökade närvaron i sociala medier vilket fortsatt under perioden 2. Under perioden har utställningar om konst, foto och kulturhistoria med varierade teman erbjudits publiken, som kommit tillbaka till museet efter pandemin och besöksstatistiken visar fler besök 2022 än innan pandemin. Därutöver har vi fortsatt att förmedla kulturarv digitalt via ljud och rörlig bild 3. Nya arkivlokaler på Gammlia ökar definitivt allmänhetens tillgång till 	

			vårt gemensamma kulturarv, vilket museet fortsatt strävar efter att kunna bygga.	
Bolaget ska iaktta god ekonomisk hushållning i verksamheten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budget i balans 2. Tät uppföljning av ekonomin 3. projektmedel 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Museet lade inför 2022 en budget med utgångspunkt från försiktighetsprincipen maa Coronapandemin. Som fastighetsägare samt med en bred verksamhet händer mycket under ett år, även detta år i form av ej budgeterade personalförändringar, fastighetsåtgärder och fördyringar pga inflationen och ökade kostnader för varor och tjänster. Dock har museet erhållit även ej budgeterade intäkter som totalt gör att museet under perioden har en budget i balans 2. Pga ovan har en tät uppföljning av anslagsfinansierad verksamhet samt museets uppdrags- och 	

			<p>projektverksamhet ägt rum.</p> <p>3. Museet har under perioden ansökt om olika projektmedel samt att projektmedel har beviljats för projektet "Friluftsmuseum för fler".</p>	
<p>Verksamheten ska präglas av hög kunskap och kvalitet, mångfald, jämställdhet och tillgänglighet</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. God kompetensförsörjning 2. Hög Kunskap och kvalitet i publika program 3. Tillgänglighetslösningar på Gammlia 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Under perioden har museet kunnat tillsätta några viktiga vakanta tjänster som säkerställer kompetensförsörjningen. 2. Sommarens publika program på Gammlia har präglats av god kvalitet, tillika i program kopplade till museets utställningar 3. Med medel från Boverket har museet ökat tillgängligheten till några av friluftsmuseets byggnader. 	
<p>VBM ska samla, bevara, utveckla, levandegöra och öka tillgängligheten till länets materiella och immateriella kulturarv och därvid knyta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. God samlingsförvaltning avseende samling och bevarande 2. Levandegörande och ökad tillgänglighet till kulturarvet 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Under perioden har ett omfattande arbete med uppordning och säkerställande av god förvaring för museets föremålssamlingar ägt 	

<p>samma historia, nutid och framtid</p>			<p>rum. Stora samlingar av föremål har registrerats och magasiniserats</p> <p>2. Det materiella kulturarvet har visats för fler grupper sedan coronarestriktionerna släpptes. Publika program har arrangerats gällande immateriell kunskap inom KKN, byggnadsvård, hantverk och traditioner på Gammlia</p>	
<p>VBM ska utveckla museet som besöksmål</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Underhållna och tillgängliga byggnader på Gammlia 2. Samarbete med kulturaktörer och näringsliv 3. Ett attraktivt friluftsmuseum för många 4. Nya basutställningar 5. Nya publika arkiv 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Inför öppnandet av Gammlia har fortsatt underhåll bedrivits med t ex målning 2. Museet har under perioden etablerat slöjdateljéer på Gammlia samt på området samarbetat bl a med flera föreningar och kulturskolan 3. Publiken har hittat tillbaka till museet och Gammlia efter pandemin Den nya utställningen i Egilhallen har under sommaren haft ca 	

			<p>10 000 besök. Under perioden har en ny organisation för friluftsmuseet etablerats.</p> <p>4. En ny förhistorisk utställning är under uppbyggnad.</p> <p>5. Arbetet inför att hitta en finansiell och praktisk lösning fortsätter för nya publika arkiv</p>	
VBM ska bidra till forskning och kunskapsuppbyggnad inom museets verksamhetsområden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samarbete med Umeå universitet 2. Kunskapsuppbyggnad inom museets kunskapsområden 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Efter pandemin har museet återupptagit samarbetet med Umeå universitet, syftet är att etablera ett vetenskapligt råd 2. Under perioden har återigen kunskapsförmedling inom museets olika områden satt fart, det handlar om arkiv, kulturmiljö, samlingsförmedling, utställningar mm 	
VBM ska ansvara för kulturmiljöverksamheten i egenskap av länsmuseum	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunskapsunderlag om kulturmiljöer i länets kommuner 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Museet hjälper kommuner att ta fram underlag om sina kulturmiljöer. Under 	

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Rådgivning till länets kommuner 3. Samla och synliggöra kulturspår i länet 4. Samverka med berörda avseende länets kulturlandskap 		<p>perioden har arbetet med underlag för Lycksele kommun pågått.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Under maj-aug har byggnadsvården haft 17 bygglov, 3 detaljplaner och 6 förhandsbesked på remiss i länets kommuner. Arkeologin har deltagit i delar av dessa. 3. Efterarbete samt sammanställning av de stora utgrävningarna vid Västra länken har genomförts under perioden. Arkeologin har under fältsäsongen genomfört ett antal grävningar, övervakningar och besiktningar i olika delar av länet. 4. Under perioden har samverkan med skolor om nyttjande av kulturlandskapet fortsatt samt samverkan med glaciärforskningen och 	
--	--	--	--	--

			Olofsfors bruk m fl ägt rum.	
VBM ska utifrån ett barnperspektiv utveckla verksamheten för barn och unga	1. Nya publika miljöer för barn och unga		1. Inför sommaren öppnade den egenproducerade interaktiva utställningen Hamnstaden Umeå som lockat en stor publik. Utställningen är också ett bidrag till Umeå 400 år. Inom ramen för projektet "Friluftsmuseum för fler" planeras ytterligare aktiviteter för barn och unga på Gammlia.	
VBM ska utveckla museet i ett nationellt och internationellt perspektiv	1. Nationell samverkan 2. Internationell samverkan		1. Efter pandemin har museet återigen kunnat samverka med RAÄ, läns museerna, fotonätverk, friluftsmuseer och många fler. 2. Under perioden har projektet Vandrings i kulturlandskap resulterat i en bok. Projektet drivs i samverkan med Norge och Finland. En workshop för turistföretagare	

			arrangerades i Ammarnäs i augusti	
VBM ska förvalta bolagets fastigheter samt därtill förvalta samlingarna och byggnaderna tillhörande Stiftelsen Västerbottens museums samlingar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Underhåll av bolagets fastigheter 2. Säkerställa utökade driftsbidrag för underhåll av stiftelsens byggnader 3. Säkerställa anpassade lokaler för samlingsverksamheten 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Underhållet styrs dels av en underhållsplan dels av mer akuta åtgärder. Mer omfattande åtgärder under perioden är att taket på en av de större byggnader bytts ut, ny ventilation satts in i Egilhallen samt nya ytskikt i en av utställningshallarna. 2. Inför 2022 äskade museet om utökade driftsbidrag om 800tkr för att säkerställa ett mer långsiktigt underhåll av byggnaderna på Gammlia, det hörsammades inte. Det finns inga möjligheter att prioritera om verksamhetsmedel till detta för då blir resultatet mindre publik verksamhet och stängda gårdar. Äskandet kvarstår inför 2023 3. Nya lokaler för arkivmaterial och foto 	

			<p>tillsammans med Folkrörelsearkivet, Företagsarkivet och ISOF är en prioritet för att vi ska klara framtida bevarande och tillgängliggörande av våra kulturskatter. Under perioden har det förfinade förslaget dock inte färdigställts. För att hanteringen av museets föremålssamlingar ska fungera bättre planerar museet en om- och tillbyggnation av Vårdverkstaden, en byggnad för samlingshantering på Gammlia, kostnads kalkyler och riktningar är under framtagande.</p>	
--	--	--	--	--

Om särskild verksamhetsplan och uppföljning av verksamhetsplan per augusti 2022 har upprättats som redogör för efterfrågade uppgifter ovan, kan dessa bifogas som bilagor istället för att fylla i uppgifterna ovan.

Väsentliga händelser

Efter årsskiftet 2022 påverkade Coronapandemin museets verksamhet med förlängt hemarbete och mindre publik verksamhet. Efter det att restriktionerna släpptes i Sverige återgick museets verksamhet så sakteliga till det normala. Många aktiviteter som skulle ha genomförts 2021, särskilt finansierade med

förstärkningsmedel från staten, sköts upp till 2022. Anslagsökningen från ägarna år 2021 och även 2022 blev lägre än tidigare år, vilket är mycket oroande. Uppräkningen har sjunkit från dryga 2,5 % till ca 1,8 %. Om detta fortsätter är museet på väg till ytterligare kräftgång i ekonomin. Museet har under perioden åter fyllt kalendern med program, visningar och workshops. Friluftsmuseet kunde öppna och hålla i gång hela sommaren och inleddes med ett stort midsommarfirande. En helt ny interaktiv utställning i Egilhallen om Hamnstaden Umeå öppnade och drog ca 10 000 besök mellan midsommar och 15 augusti. Museets utställningshallar fylldes återigen med utställningar och program och en stor utställning om Stig Lindberg öppnade den 15 maj och har hittills lockat många besökare. Museets kafé och butik har haft många besökare och det ekonomiska resultatet översteg budgeten. En ny resident i SJCD har utsetts, Albert Sten, som kommer att fokusera på ägande, arv och skog. Parallellt med den fysiska verksamheten har även det digitala utbudet fortsatt att fyllas på. Besökarna har också hittat tillbaka till museet och besöksantalet är hittills högre än år 2019, dvs före pandemin. Därtill har efterfrågan på museets olika verksamheter ökat markant med frågor om samlingar, utlån, program, samverkan mm. Ett flertal rekryteringar har pågått under rapportperioden, det är ersättare för två pensionsavgångar, tre föräldraledigheter samt sommarpersonal till Gammlia och det arkeologiska fältarbetet. Under perioden har en medarbetarenkät genomförts på museet med en svarsfrekvens på 94,8 %. Museet har beviljats medel från Boverket för tillgänglighetslösningar för skolbyggnaden och kyrkan på Gammlia. Ytterligare fastighetsåtgärder är takbyten, ventilationslösningar, golvvåtgärder och mindre reparationer i bolagets fastigheter. Verksamheten i länet har under perioden kommit igång med mer aktiviteter på plats med föredrag och möten. Totalt har under perioden verksamhet bedrivits i Vindelns, Storuman, Lycksele, Skellefteå, Tärnaby, Dorotea, Nordmaling, Robertsfors, Åsele och i fjällvärlden. Inom ramen för Årets kulturkommun har bl a en workshop genomförts med politiker i Skellefteå. Samverkan med hembygdsrörelsen pågår inom ramen för deras "Sevärt-Hörvärt" projekt.

Resultatanalys och finansiella risker

Bolaget redovisar efter andra tertialen ett positivt resultat bottom line på knappt 2.0 Mkr vilket är bättre mot det budgeterade noll resultatet. Trots vikande fakturering inom uppdragsverksamheten vilken varit stark de senaste fyra åren kompenseras delvis intäktsbortfallet av en kraftig försäljning inom butik och kaféverksamheten under sommarmånaderna. Under 2020 och 2021 erhöll verksamheten förstärkningsmedel vilken succesivt balanserat så att intäkter möter uppkomna kostnader. Intäkts avvikelsen mot budget på +2.9Mkr består delvis av momsåtervinning hänförd till 2015, upplösning av förstärkningsstöd +1.2 mkr samt försäljningsökningen i kafét.

På kostnadssidan är personalkostnaderna högre bl. pga nytillkomna tjänster. Kostnaderna för främmande tjänster ser jämförelsevis ut att ha ökat mot den finansiella budgeten men är väl i linje mot den operativa budgeten där kostnaderna för t.ex. utställningar möter förstärkningsmedlen och nettoeffekten på det redovisade resultatet är noll.

Ekonomisk prognos för innevarande räkenskapsår:

Under kvartal 3 kommer ett tillskott av förstärkningsmedel på ytterligare 0.5Mkr att tilldelas verksamheten som är en residual av det överskott som delas ut från KUR för pandemiåren. Verksamheten förväntas redovisa ett överskott för räkenskapsåret 2022 men viss osäkerhet finns kring den allmänna prisutvecklings inverkan på resultatet. Stigande livsmedelspriser kommer innebära sämre lönsamhet i kafeverksamheten, allt annat lika. Fackliga krav på reala löneökningar som kompensation för den höga inflationen. Vidare kommer prishöjningar för bl.a drivmedel, insatsvaror, eluppvärmning, entreprenörer att också få en konsekvens på framtida resultat.

Framtiden

Förutsättningar som påverkar hur museet ska lyckas framöver är hur anslagen från ägare och stat utvecklas. Museet är beroende av att anslagen 2023 och framåt höjs. I ett längre perspektiv är utmaningarna för framtiden även fortsättningsvis att klara av den löpande verksamheten i det sedan 2014 dubbelt så stora museet vilket är möjligt enbart om anslagen håller samma nivå som kostnadsutvecklingen och omvärldens ekonomiska läge. Under åren 2019 - 2021 uppmärksammades läns museernas ekonomiska situation nationellt med fokus att staten inte räknar upp det statliga stödet till regionala museer trots läns museernas breda och landsomfattande uppdrag. Riksantikvarieämbetet fick av regeringen under 2020 uppdraget att genomlysa förutsättningarna för de regionala museernas verksamhet. Rapporten visar tydligt på läns museernas viktiga uppdrag, vår breda verksamhet och den ekonomiska verklighet som vi lever under. När det gäller Västerbottens museums ekonomiska situation bygger den delvis på ovissa intäkter m a a att vi inte kan prognostisera uppdrag, projekt och intäkter av egen affärsverksamhet på lång sikt. Det beviljade anslaget för renovering av friluftsmuseet Gammlias fastighetsbestånd gav museet goda förutsättningar att klara av det då omfattande renoveringsbehovet. Utmaningen är att få till en långsiktig underhållsbudget för friluftsmuseet, vilket finns med i museets budgetäskande från ägarna. Utifrån dagens utgångspunkt verkar det som att besökarna hittat tillbaka, museet är uppskattat och välbesökt av alla åldrar. Museet vill fortsatt vara relevant och en viktig aktör i samhället med utgångspunkt från vårt uppdrag och vårt breda utbud. Viktiga satsningar på längre sikt är ett aktivt friluftsmuseum, nya, aktuella och innovativa kulturhistoriska utställningar samt nya publika arkiv för främst pappers- och fotosamlingar. Det senare syftar till att öka tillgängligheten till de skatter som finns i museets samlingar och samtidigt klara av att bevara materialet för

framtiden. Museet behöver ekonomiskt stöd för att klara även den utmaningen. Museets ambition är att samverka med andra arkiv för att hitta samordningsvinster.

(Ge en kort och framåtriktad beskrivning av förändringar/förutsättningar, både positiva och negativa, samt egna satsningar mm som påverkar bolagets framtid på kort och lång sikt.)

Checklista för dokument som ska bifogas per augusti 2022:

(Bortse från nedan om handlingarna redan har skickats in)

	Verksamhetsplan för år 2022 (inklusive finansiella mål)
	Internkontrollplan för år 2022
	Uppföljning av verksamhetsplan per augusti 2022 (i förekommande fall)
	Uppföljning av internkontrollplan per augusti 2022 (i förekommande fall)

Datum:

VD:s underskrift: